

sommermåneder. I modsætning til det foregående år kom vinteren tidligt og varede en hel måned længere end normalt, uden at der dog var tale om en streng vinter. Bortset fra Nordjylland, der var snedækket i næsten 4 måneder, var den dog afbrudt af adskillige milde perioder.

Såningen faldt senere, end det har været tilfældet i mange år, men alligevel fik kornet en tilstrækkeligt lang vækstperiode til fuld udvikling, idet juni-juli vejret var stærkt skyet. Det blev »en sommer, som ingen sommer var«, skønt temperaturen lå nær normalen. I de egne, hvor der var rigelig nedbør, blev græsvæksten og høhøsten god. Trods den sene såning blev kornhøsten stor, og den bjærgedes under vanskelige vejrforhold. Først hen i september kom det rigtige sensommervejr, der dannede en usædvanlig smuk afslutning på det ellers så solfattige, nedbørrige landbrugsår 1950—51.

C. A. K.

Blandt årets lommebøger.

Landbrugernes Lommebog 1952.

Det er 8. årgang, der foreligger af denne lommebog, som er udarbejdet af sekretær *Kaj Birch* og konsulent, landbrugskandidat *V. Grunnet*. Kalender og kassebogsblade er her placeret sammen. På de følgende sider er der ikke alene skemaer til årsopgørelse og en række drifts- og regnskabsmæssige oplysninger, men også kontoblade til samling af de forskellige poster med henblik på føring af et ret specificeret driftsregnskab. I det hele taget er denne lommebog i usædvanlig grad lagt an på regnskabsføringen.

Foruden det mere almindelige kalenderstof bringes der faglige anvisninger og råd omhandlende såvel husdyrbrug som planteavl. I et følgende afsnit: Dansk landbrug i tal, gives der en mængde statistiske oplysninger om forhold vedr. landbruget, herunder prisforholdene for en række produkter og produktionsmidler m. v. fra 1909—1951.

I lommebogen findes tillige særlige artikler, bl. a. en om den biodynamiske dyrkningsmåde, og i et afsluttende afsnit gives en oversigt over skoler, landbrugsorganisationer m. v.

Landbrugernes Lommebog er på 292 sider og fås fra »Bondens Forlag«, Randers.

Mejeribrugets Lommebog 1952.

Mejeribrugets Lommebog er udgivet af Dansk Mejeristforening og De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation under redaktion af redaktør *M. Jeppesen*, statskonsulent *Johs. Jensen* og fuldmægtig *S. Ammitzbøll Rasmussen*. Det er 10. årgang, der nu foreligger.

Foruden det egentlige kalenderstof indeholder lommebogen en omfattende fortegnelse over organisationer, institutioner og virksomheder inden for mejeribruget eller med en vis tilknytning til dette.

Lommebogen bringer desuden en mængde oplysninger af speciel interesse for mejeribrugets folk. Eksempelvis kan nævnes: Mønsterkontrakt for mejeribestyrere, lønnings- og arbejdsoverenskomster for de, der er beskæftiget i faget, regler for bedømmelse af smør og ost, oplysninger om mejeribrugets produktions- og prisforhold, mejeribrugets mærkedage og et omfattende afsnit om: Mejeribruget i statistisk belysning.

Mejeribrugets Lommebog er på 255 sider og bringer — i modsætning til de fleste lommebøger — en udførlig, alfabetisk emneliste.

Landbrugets Lommebog 1952.

Typisk for Landbrugets Lommebog er, at der til notater er afsat en halv side for hver dag i året. Den er derfor især velegnet for de, der i udstrakt grad ønsker at benytte lommebogen til mange daglige notater.

Men foruden det mere almindelige kalenderstof bringer lommebogen en lang række oplysninger af speciel landbrugsmæssig interesse. Det gælder således f. eks. ganske korte oversigtsartikler om valg af kornsorter, kløver og græs, rodfrugtstammer og kartoffelsorter, gødskning, ukrudtsbekæmpelse, ensilering og tillige om fodring af de forskellige husdyr o. m. a.

Også landbrugets driftsplan er ret udførligt behandlet. Af hensyn til frugtavlinteresserede kunne der være grund til at anføre, at der tillige er en oversigt over frugtsorter til plantning i private haver med angivelse af hver enkelt sorts egenskaber, plukketid og brugstid.

Foruden noteringsblade er der et mindre antal kassebogsblade samt skemaer til regnskab med medhjælpere og daglejere samt tærskeliste m. v.

Landbrugets Lommebog er udgivet og redigeret af redaktør *Alfred Larsen*. Den foreliggende 7. årgang er på 270 sider.

Lommebog for Landmænd for året 1952.

Anders Niensens Lommebog, der er udgivet af Andelsudvalget, foreligger som 54. årgang, redigeret af forstander *Karsten Iversen*.

Den er opbygget efter samme gode linie som dens forgængere. Foruden det sædvanlige kalenderstof med den udmærkede tilhørende, månedlige »erindringsliste« bringer den en fortegnelse over rigsdagens medlemmer samt over landbrugets organisationer, konsulenter, skoler m. v.

Det, der kendetegner Lommebog for Landmænd, er dog som tidligere år de for en lommebog ret udførlige landbrugsfaglige artikler om f. eks. planteavlens grundsætninger, om kemiske midler til bekæmpelse af plantesygdomme og ukrudt, ensileringen og maskinelle hjælpemidler ved dens gennemførelse, fodring af kvæg og svin samt valg af driftsform m. fl.

Ret udførligt omtales også reglerne for landets vareforsyning og de gældende landbrugsordninger. I en landbrugsstatistisk oversigt findes ikke alene oplysninger om danske forhold, men der er også en tabel med angivelse af såvel husdyrholdets størrelse som høstareal og -udbytte i et stort antal fremmede lande.

Afsluttende bringes skemaer til regnskabsmæssige notater af forskellig art samt dag- og kassebog. Lommebogen er på ialt 246 sider.

Landmandens Lomme-Kalender 1952.

Denne lommebog udgives af Landhusholdningsselskabet og er redigeret af forstander *Knud Hansen* og sekretær *Ejnar Jensen*.

Foruden kalenderen med plads til små notater findes der i lommebogen et stort antal tabellariske oversigter om forhold vedr. landbruget. Eksempelvis kan nævnes landbrugsarealets fordeling og benyttelse, høstudbytte, prisforhold m. v. samt oversigter over landbrugets gældsforhold, driftsresultat, sorter og stammer, husdyrbestandens størrelse, fodermidlernes foderværdi og proteinindhold, normal præstation på en dag ved visse arbejder o. lign.

Endvidere findes der små artikler med råd og vink, f. eks. om indkøb af fodermidler, kemisk ukrudtsbekæmpelse samt om forhold vedr. ensilering. Bag i lommebogen bringes der en fortegnelse over landbrugets organisationer og institutioner samt over de af landbruget ansatte konsulenter.

Lommebogen, der er på ialt 224 sider, er i vestlommeformat.

Vejrforholdene i oktober måned 1951.

Udarbejdet på grundlag af Det danske meteorologiske Instituts månedsoversigt over vejrforholdene.

Oktober 1951 havde overvejende sydøstlige vinde med noget over normal varme og usædvanlig lille nedbør. Skydækket blev langt under det normale, idet antallet af soltimer blev større end både i august og september — den solrigeste oktober siden 1922. I simpelt gennemsnit fik Jylland-Øerne kun 11 mm nedbør, normalt 66 mm, altså kun $\frac{1}{6}$ af normalen. Det korrigerede »fladetro« gennemsnit beregnedes til 12,7 mm, normalt 68,4 mm, d. v. s. 81 pct. for lidt. Gennemsnitstemperaturen blev for hele landet $8,6^{\circ}$ mod det normale, som er $8,1^{\circ}$.

Temperatursvingningerne var i enkelte tilfælde ret betydelige, navnlig i landets vestlige egne, men der var ingen egentlige varme døgn; nattemperaturerne blev gennemgående lave i forhold til dagtemperaturerne. De højeste temperaturer indtraf de fleste steder den 1.—3. og androg i Nord- og Midtjylland mest $15-18^{\circ}$ og $16-19^{\circ}$ i den sydlige del af landet. De laveste temperaturer forekom på mere spredte datoer, mest omkring den 10.—11. eller 23.—24., og androg 1—3 frostgrader i indlandet. Alle kyster var frostfrie. Hesselø havde endog $6,9^{\circ}$ som laveste temperatur.

Absolut højeste temperatur, $20,2^{\circ}$, målt den 2. på Bogø. Den absolut laveste, $-4,0^{\circ}$, konstateredes den 11. i Tarm. Frostdagenes antal blev i gennemsnit 2,4, normalt 2,9.

Som nævnt var nedbøren ringe. Jylland fik således i gennemsnit kun 16,8 mm, hvilket er 77 pct. for lidt, men endnu mindre var den på Øerne, der kun nåede op på 3,4 mm, d. v. s. 94 pct. for lidt. Månedens tre første uger var så godt som nedbørfri. Over halvdelen af månedens totalnedbør faldt den 22. I Jylland var 16, på Øerne endog 27 døgn helt regnfri.

Højeste månedssum, 41,0 mm, fik Tyborøn, og 8 stationer, især på Øerne, var helt regnfri. Det simple gennemsnit for

Nedbørens afvigelse fra normalen.

	Nedbør mm	Normal 40 år	Afv. i pct. af normalen
Hjørring amt	11	69	÷ 84
Thisted »	21	82	÷ 74
Aalborg »	12	64	÷ 81
Viborg »	15	68	÷ 78
Randers »	17	62	÷ 73
Aarhus »	22	68	÷ 68
Vejle »	23	74	÷ 69
Ringkøbing »	16	78	÷ 79
Ribe »	18	83	÷ 78
Sønderjylland	17	77	÷ 78
Odense amt	9	61	÷ 85
Svendborg »	5	66	÷ 92
Langeland	1	60	÷ 98
Samsø	11	53	÷ 79
Holbæk amt	3	54	÷ 94
Sorø »	2	55	÷ 96
Frederiksborg »	2	55	÷ 96
Københavns »	1	54	÷ 98
Præstø »	2	58	÷ 97
Maribo »	2	61	÷ 97
Bornholm	3	59	÷ 95

hele landet, 11 mm, havde også oktober 1908, men man skal helt tilbage til 1861, inden man finder lavere oktober-nedbør. Den var da kun 8,6 mm. Nedbørsdagens antal blev kun 3, normalt 15.

Største nedbør i et døgn, 19,8 mm, målt i Vorbasse den 22.

Tåge forekom gennemsnitlig 6 dage, der er det normale. Torden hørtes ikke, men forekommer ellers normalt på 9 dage. Det er den første tordenfri oktober siden 1920.

Soltimernes antal blev i gennemsnit for Jylland-Øerne 160 mod normalt 100. Bornholm fik endog 180 soltimer, hvilket er mere, end der hidtil havde været konstateret i Danmark i oktober, men både Aarslev, Tystofte og navnlig Maribo nåede endnu højere. Sidstnævnte havde 194 soltimer, medens Folkekuranstalten Hald kun fik 129 mod normalt 106.

Mindre meddelelser.

Smørret til Sovjetrusland.

Produktionen af de 4 000 tons smør, der skal eksporteres til Sovjetrusland som et led i den store vareudvekslingsaftale, der blev offentliggjort fornylig, er nu sat i gang på en række mejerier. Herefter vil afskibningen til Sovjetrusland kunne påbegyndes omkring årsskiftet fra Aalborg havn. For dette kontingent er opnået en pris på 7,35 kr. pr. kg. Som modydelse for smørret leverer russerne os bl. a. korn.

Som et resultat af bestræbelserne for at sprede afsætningen kan nævnes, at Smørekseksportudvalget har sluttet kontrakt med Schweiz om eksport af 800 tons smør, der betales med 7,55 kr. pr. kg. Det er den samme pris, som blev opnået i Finland for 2 300 tons, hvoraf de sidste partier afskibes i disse dage.

Danske mejeriprodukter på engelske udstillinger.

Som et led i den progaganda, Mejerikontoret gennemfører i England i samarbejde med flere af landbrugets øvrige eksportorganisationer, forberedes for tiden som tidligere år deltagelse i Daily Mail's store udstilling »Ideal Home«, der afholdes i marts i London. Dette arrangement henvender sig navnlig til husmødrene, der bl. a. præsenteres for dansk ost og pakkesmør. Derudover vil mejeribrugene i år også udstille og demonstrere sine produkter på en handelsmesse, der finder sted i Manchester i slutningen af april.

Legater.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs legater for landbrugsstuderende:

Forpagter Bokelmanns Legat, Inspektør N. P. J. Buus' Legat (kun for Landhusholdningsselskabets elever), *Etatsraad P. Feilbergs Legat* (kun for islandske studerende), *Godsejer V. A. Goldschmidts Legat for landbrugsstuderende, Proprietær J. H. Holms Legat* (kun dette legat kan søges af kvinder), *Jægermester, Forpagter Frants Skovs Legat* samt *Fond til Landmænds Uddannelse*.

Renterne af de pågældende legater, der alle bestyres af Landhusholdningsselskabet, skal anvendes til videregående uddannelse af unge mænd, fortrinsvis til følgende formål:

a) Studium i landbrugsvidenskabelig retning på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, b) Deltagelse i kursus på en landbrugs-skole, c) Forberedelse til eksaminer, til hvilke der fordres kundskaber, som direkte eller indirekte kan blive legatnyderen til nytte ved hans senere virksomhed ved landbruget, d) Landøkonomiske

studierejser i ind- og udland, e) Udførelse af videnskabelige eller praktiske arbejder, der kan bidrage til legatnyderens uddannelse i landbruget.

Til ansøgning benyttes et fælles skema der fås i *Det kgl. danske Landhusholdningsselskab*, Rolighedsvej 26, København V., og skal være tilbagesendt inden 1. februar 1952.

Marshall-lån til ialt 70 mill. kr.

Af de 200 mill. kr., der er til rådighed som »Marshall-lån« til erhvervslivet, er der ifølge meddelelse fra Erhvervenes Oplysningsråd pr. 1. november bevilget de første 70 mill. kr.

Til landbrugs- og gartneriformål var afsat godt halvdelen af det samlede beløb, nemlig 105 mill. kr.; heraf er nu anvendt 28,4 mill. kr. Til rådighed for ombygning af stalde, opførelse af ensilagebeholdere, ombygning og nyopførelse af æblebeholdere og møddingsteder var der afsat 70 mill. kr. og heraf er anvendt ialt 21,6 mill. kr.

Af 5 mill. kr. afsat til rationalisering af gartnerivirksomheder er der disponeret over 3,4 mill. kr. Til opførelse og udvidelse af frugtlagre er der af de afsatte 15 mill. kr. bevilget 2,8 mill. kr. Med henblik på opførelse og udvidelse af kartoffellagre var der ligeledes afsat 15 mill. kr., men heraf er endnu kun 689 000 kr. anvendt.

Sukkerhøstens størrelse omtrent som i fjor.

Selv om sukkerfabrikkerne først omkring midten af januar måned kan afslutte kampagnen, kan det dog forudses, at resultatet vil blive tilfredsstillende, når alle forhold tages i betragtning. Erhvervenes Oplysningsråd meddeler, at sukkerfabrikkerne venter en samlet produktion på 325—330 000 tons sukker. Rekordåret i fjor gav 335 000 tons. Resultatet skyldes ikke sukkerroemængden, der var en del mindre end året før, men derimod et større sukkerindhold.

Man regner med, at der skulle blive omkring 120 000 tons sukker til rådighed for eksport, hvoraf Sverige, Norge og Finland skal have 70 000 tons.

Udkomne bøger.

Prøve med traktorer 1949—51. 108. beretning fra Statens Redskabsudvalg. Afgivet af dommerudvalget ved Knud Hansen. Udgivet af Statens Redskabsprøver. 105 sider. (Kbhvn. 1951).

Statistisk Årbog 1951. 56. årgang. Danmarks statistik. Udgivet af Det statistiske Departement. 398 sider. Pris 5 kr. (Kbhvn. 1951).

Beretning om 9. Konkurrence mellem hele Kaninhold. Fællesudvalget til Kaninavlens Fremme 1. oktober 1950—30. september 1951. Af H. M. Olsen, konsulent. 12 sider. (Jyderup 1951).

Stambog over Heste af Frederiksborg- og Oldenburg-Race. Bind XXVI. Ved Alf. L. Søndergaard, statskonsulent. Udgivet af De samv. danske Landboforeningers Udvalg for Stambogsføring for Heste af Frederiksborg- og Oldenburg-Race. XXIV + 220 sider. Ill. (Slagelse 1951).

Fællesledelsen af Kvægavls- og Kontrolforeninger i Fyns Stift. Beretning for Aaret 1950—51. Udarbejdet af A. Wulff Pedersen og Aksel Pedersen. 352 sider. (Odense 1951).

Årsskrift for Haslev Landbrugs- og Husholdningsskole 1951. Redigeret af Sv. R. Jensen. Udgivet af elevforeningen. 64 sider. (Ringsted 1951).

Kreditforenings Institutionen i Danmark. Af Troels Glud. Udgivet af de danske Kreditforeninger. Jubilæumsskrift i anledning af hundredåret for de første kreditforeningers oprettelse. 381 sider. (Kbhvn. 1951).

Beretning om Statens Byggeforskningsinstituts virksomhed i finansåret 1950—51. Årsberetning nr. 4. 46 sider. (Kbhvn. 1951).

Erhvervshistorisk Årbog. Meddelelser fra Erhvervsarkivet. III. 1951. Redigeret af Vagn Dybdahl. 110 sider. (Aarhus 1951).

Årsskrift for Langelands Landbrugs- og Husholdningsskole 1951. Redigeret af landbrugslærer H. P. Andersen. Udgivet af elevforeningen. 80 sider. (Rudkøbing 1951).

Nordsjællands Landbrugsskoles Årsskrift 1951. Redigeret af landbrugslærer A. P l o u g - J ø r g e n s e n. Udgivet af Nordsjællands Landbrugsskoles Elevforening. 77 sider. (Hillerød 1951).

Oplysningsarbejdet i brugsforeningerne 1951—52. Udgivet af FDB Oplysningsudvalget. 64 sider. (Kbhvn. 1951).

Det statistiske Departement 1920—50. Danmarks Statistik, Statistiske Meddelelser 4. Række, 139. Bind, 4. Hæfte. Udgivet af Det statistiske Departement. 153 sider. (Kbhvn. 1951).

Korinth Elever. Aarsskrift 1951. Redigeret af landbrugslærer G u n n a r P e t e r s e n. Udgivet af elevforeningen. 96 sider. (Odense 1951).

Verdensmarkedet og Danmark i året 1951. Udgivet af Grosrerer-Societetets Komite. XIX + 187 sider. (Kbhvn. 1951).

Tune Elevers Aarsskrift 1951. 45. årgang. Redigeret af landbrugslærer E j n e r N i e l s e n. Udgivet af foreningen »Tune Elever«. 112 sider. (Roskilde 1951).

Mindre fruktlagerhus. Några konstruktionstekniska synpunkter. Av Nils Holmqvist. Meddelande nr. 24 från Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. 40 sider. (Lund 1951).

Beretning om virksomheden indenfor Bornholms landøkonomiske Forening 1950—51. Udarbejdet af sekretæren. 27 sider. (Rønne 1951).

Jordbrukets byggnadskostnadsindex samt nybyggnadsverksamheten inom jordbruket under åren 1949 och 1950. Av U l f R e n b o r g. Meddelanden nr. 21 från Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader. 41 sider. (Lund 1951).
